

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike — Inserati do 80 peti vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inserati peti vrsta Din 4.— Popust po dogovoru, inseratni davek posebej — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska a., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocencova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Nepričakovan preokret v Londonu:

Italija pristala na umik prostovoljcev

Predlaga pa, naj najprvo posebna komisija ugotovi njihovo točno število v obeh taborih in sestavi načrt za istočasni umik

London, 21. oktobra. Včeraj popoldne se je sestel pododbor odbora za nevmešavanje. Ital. zastopnik Grandi je na splošno presenečenje izjavil, da Italija pristane na to, da odide na Špansko posebna komisija, ki bi nadzirala odhod tujih prostovoljcev. Sporočilo, ki ga je italijanska poslanstva objavilo v zvezi z Grandijevim govorom, pravi:

Zastopnik Italije je izjavil, da je italijanska vlada pripravljena pristati na mednarodno komisijo, ki bi imela nadzirati odhod prostovoljcev; ta komisija se ima takoj imenovati in poslati na Špansko, da se prepriča o točnem številu tujih prostovoljcev, borečih se na obeh straneh.

V duhu kompromisa in z namenom, da se dožene osnova za sporazum, je

italijanska vlada pripravljena proučiti kot najpraktičnejšo metodo za dejansko izvedbo ukrepov, kakor jih določa čl. 8 britanskega načrta in čl. 2 francoskega načrta in čl. 2 francoske izjave od pretekle sobote, kakor hitro bo pododbor razpolagal s poročilom komisije, poslano na špansko zlasti z namenom, da se odloči, kdaj in kako se priznajo pravice vojskujočih se strank obema strankama.

Grandi je dodal, da pomeni njegova izjava za italijansko vlado z znatni meri sprejetje angleško-francoskega stališča. Ni dvoma, da se bo temu pripisal ves pomen, in da bo to tudi na drugi strani rodilo sličen korak v smislu končnega sporazuma, ki si ga vsi žele.

Glede odpoklica prostovoljcev je Grandi

di dodal, da je italijanska vlada prav tako pripravljena pristati na britanski predlog z dne 21. julija t. l., ker je primer za praktično in lahko izvedbo. Ta pristavek, je dodal Grandi, se ne nanaša na sorazmerje števil prostovoljcev, ki se bodo pozneje odpoklicali, ko pride do končnega odpoklica.

Komunike

London, 21. okt. AA. Po zaključku 66. seje odbora za nevmešavanje je bilo objavljeno naslednje uradno poročilo:

Potem ko so povedali svoje mnenje razni delegati in ugotovili, da je storjen znaten korak naprej glede glavne točke dnevnega reda, so se delegati sporazumeli, da bodo svojim vladam do stavili poročilo o poteku včerajšnje raz-

prave. Izjava italijanske delegacije je bila dodana temu besedilu. Prihodnja seja bo v petek ob 15. uri.

Olajšanje v Rimu

Rim, 21. oktobra. AA. Včerajšnja seja odbora za nevmešavanje je znatno omilila napetost, ki je od predvčeraj vladala v Rimu. V Rimu poudarjajo, da se stališče Italije ni prav nič menjalo, ker je Italija zmeraj želela, da se izvede umik prostovoljcev na podlagi praktičnega sodelovanja. Njeno delo v odboru je samo pokazalo, da Italija želi, da napetost popusti. Italija ne mara prevzeti odgovornosti za prelom, ampak hoče celo vse storiti, da bi se to preprečilo. Tudi to načelo je Italija že v začetku zagovarjala. Torej se ni nič izpremenilo.

6 milijard novih davkov v Italiji

Prispevek velekapitala za izgraditev italijanskega imperija v Abesiniji

Rim, 21. oktobra (Stefani). »Tribuna« piše, da more po računih strokovnjakov vredni izredni davek na glavnicu delniških družb priložiti dve proračunski leti državnih blagajni svojih pet milijard lir. Drugi fiskalni ukrepi, ki jih je včeraj sklenil ministrski svet, bodo pa vrgli eno milijardo lir. Tako si je država zagotovila za prihodnje dve leti novih dohodkov v višini 6 milijard lir.

Berlin, 21. oktobra (Stefani) Poluradna »Börsen Zeitung« komentira fiskalne ukre-

pe fašistične vlade in pravi, da se ima obdavčenje glavnic delniških družb in znatno zvišanje pristojbin na poslovni promet smatrati kot prispevek za izvedbo velikih nalog, ki jih je Mussolini naložil Italiji, nalog, ki se dajo izraziti z eno samo besedo, z besedo »imperij«.

Rim, 21. oktobra (Stefani) Državna kovnica bo kovala zlatnike po 100 lir. Na teh zlatnikih bodo podoba kralja Emanuela III., liktor in leto izdaje, tako po krščanskem kakor po fašističnem štetju.

Militarizacija Abesinije

V petih letih bo imela Italija v Abesiniji tri in pol milijona vojakov

London, 21. oktobra. o. »News Chronicle« se obširno bavi z organizacijskim delom Italije v Abesiniji ter poudarja, da je italijanska vlada zdaj obrnila kar največjo pozornost propagandi med mohamedanci. V kratkem misli ustanoviti mohamedanski vseučilišče v Hararju v Abesiniji, kjer ustanavlja tudi moderno radijsko postajo, da bo s svojim sporedom dopolnila spored barijske postaje. Italijanska propaganda meri tudi na domačine v Sudanu in v britanskih kolonijah v Afriki. Črna armada italijanskega afriškega cesarstva, poudarjajo v italijanskih krogih, bo služila za osvoboditev ostalih domačinov. Tudi Francija ni izvezta iz te akcije in bi v primeru vojne italijanske abesinske čete takoj zavzele Džibuti. Militarizacija abesinskega prebivalstva gre sporedno s kul-

turno propagando italijanskih oblastev, ki bi hotele v petih letih postaviti na noge armado 3.500.000 mož, med katerimi bi bilo 300.000 sposobnih za aktivno službo. Tudi rezervisti te armade bodo dobivali vojaško izobrazbo enkrat na teden. Da se dobe finančna sredstva za izvedbo tega načrta, je italijanska vlada storila vse, kar je mogoče, da ustvari iz Abesinije vzorno državo gospodarske avtoritete. Zadnje čase so odprli mnogo rudnikov za železo in premog v pokrajini Harar, kjer bodo v kratkem ustanovili več tovarn za izdelovanje jekla. Po optimističnih računih bo Italija mogla v treh letih tamkaj izdelovati železniške tračnice, v štirih letih topove, v petih letih puške in pozneje tudi avtomobile.

Metaxas v Ankari

Ankara, 21. okt. AA. Včeraj je prišel v Ankaro grški ministrski predsednik Metaxas, ki je bil sprejet z velikimi častmi in ga je zbrana množica pred kolodvorom navdušeno pozdravila. Takoj po prihodu je obiskal predsednika vlade in zunanjega ministra. Bil je tudi pri načelniku generalnega štaba. Opoldne je bil sprejet pri predsedniku republike Kemalu Atatürku v avdienci, ki je trajala dve in pol ure. Zvečer je namestnik ministrskega predsednika priredil slavnostno večerjo na čast Metaksasa, kjer so bile izmenjane zelo prišne zdravice. Po večerji je bil slovesen sprejem. Vsi turški listi objavljajo obširne in tople pisane članke o Metaksasovem bivanju v Turčiji.

Nov predsednik

egiptske vlade

Kairo, 21. oktobra. AA. Kralj je podpisal ukaz o imenovanju Alija Arher paše za predsednika vlade. Novi ministrski predsednik je bil na tem mestu že za vladarja Fuada.

Rooseveltovo poraz

Newyork, 21. okt. AA. Pri včerajšnjih dodatnih volitvah v Arcansasu na mesto pokojnega senatorja Robinsona, ki je vodil Rooseveltovo večino, je propadel Rooseveltov kandidat in je bil izvoljen opozicijski John Miller, bivši član kongresa in znani nasprotnik New deala.

Sklicanje čl. parlamenta

Praga, 21. oktobra. w. Predsednik republike dr. Beneš je s pismom predsedniku vlade dr. Hodži prijavil zasedanje obeh zbornic z 20. oktobrom za zaključeno ter je sklical oboje zbornice na novo zasedanje 26. oktobra.

Politična pogajanja med Poljsko in Gdanskom

Varšava, 21. oktobra. AA. Danes se začne splošna politična pogajanja v Varšavi med poljsko vlado in senatom mesta Gdanska o poljskih gospodarskih in političnih pravicah v Gdanskem. V januarju l. 1937. je namreč predsednik gdanskega senata Greiser izjavil na seji DN v Ženevi, da je gdanski senat voljan spoštovati vse politične in gospodarske pravice Poljske, temelječe na pogodbah. Ta izjava naj služi, kakor govore v poljskih krogih, za osnovo sedanjim razgovorom.

Nova senzacionalna ugrabitev v Ameriki

Chicago, 21. oktobra. AA. Oblastva so se danes razglasila, da so 25. septembra trije gangstri odpeljali 27 letnega industrijskega Charlesa Rosa. Zahtevali so 50.000 dolarjev odkupnine. Znesek je družina ugrabljenega industrijskega 8. oktobra položila na določeno mesto. Policija je doleže zamolčala to ugrabitev, da ne bi ovirala pogajanj med družino in ugrabitelji. Ker se pa industrijec Ros do danes še ni vrnil, mislijo, da se bo ta zadeva končala prav tako kakor se je ugrabitev Lindberghovega otroka. Tedaj so namreč zločinci zahtevali odkupnino, ko je bil otrok že mrtev. Oblastva so prepričana, da industrijec Ros ni več pri življenju.

Temeljni kamen za svetovno razstavo v Rimu

Rim, 21. oktobra. AA. Mussolini je danes pregledal zemljevid za bodočo svetovno razstavo in položil temeljni kamen za poslopje glavne uprave razstave.

Popolno uničenje Židov v Nemčiji

V pol leta mora biti likvidirana vsa židovska trgovina

Pariz, 21. oktobra. tr. »Petit Parisien« objavlja senzacionalno poročilo o postritvi protizidovskega režima v Nemčiji. Ureditev židovskega vprašanja posledic namreč ni več v rokah oblastev, temveč je izključno podrejena narodno socialistični stranki. Vlada je pooblastila okrožne vodje, da končno likvidirajo židovsko vprašanje. Vsak okrožni vodja ima pooblastilo za ukrepe, ki se mu zde primerni za popolno uničenje židovstva. Okrožni vodje tudi lahko prisilijo vsakega žida, stanujočega v njih območju, da nosi na svoji obleki na vidnem mestu poseben »žolti znak«. V tem pogledu so bili že sprejeti konkretni sklepi.

Prvi korak tega posrejenega protizidovskega pokreta je prepoved udeležbe Arijcev pri pogrebi židov. Na ta način hoče nemška vlada odvrti pozornost svetovne javnosti, ki je obsojala barbarsko preganjanje židov in s tem, da je naprtila preganjanje židov narodnim socialistom, hoče pre-

prečiti svetovni bojkot, ki so ga mednarodne židovske organizacije organizirale proti Nemčiji in s tem zadale nemškemu gospodarstvu hud udarec.

O vsem tem nemški listi ne smejo ničesar poročati in tudi ne prinašati nobenih komentarjev. Prepoved se seveda nanaša tudi na židovske liste v Nemčiji, ki tudi ne smejo ničesar poročati o protizidovski gonji na Poljskem. Gospodarski položaj židov v Nemčiji je spričo takega položaja od dne do dne slabši.

»Petit Parisien« nadalje poroča iz zanealjšega vira, da bo vsa židovska trgovina na drobno v teku pol leta likvidirana. Židovski trgovci in gospodarstveniki v Berlinu so bili zlasti hudo prizadeti zaradi zatvoritve banke »Iwria«, ki je morala ustaviti svoje poslovanje na zahtevo narodno socialističnih oblastí. Mali židovski trgovci, ki so imeli v banki svoje vloge, so bili na ta način uničeni.

Zarota Wallstreeta proti Rooseveltu

Borzna ofenziva težke industrije — Roosevelt grozi z represalijami

Newyork, 21. okt. Včeraj so na Wall Streetu začeli padati vrednostni papirji. Nekateri industrije so popustile za 10 točk. Kaj je povod tega padanja, ni znano, ker se trgovina dobro razvija. V Washingtonu pазgovarjajo zasledujoči ta razvoj, vendar še ni znano, kaj bo vlada storila.

Iz neposredne okolice Rooseveltove poročila, da se je predsednik dolgo posvetoval z gospodarskimi strokovnjaki o zastoji na borzah. Poročali so mu, da je ameriška težka industrija v težavnem položaju, vendar so borze ta položaj poka-

zale v pretemni luči. Ostala industrija se dobro drži na borzah in je verjetno, da se bo Roosevelt poslužil odredb, ki mu jih dovoljujejo zakoni, da zatre spekulacijo na borzi.

Zaradi padca papirjev na Wall Streetu je demokratski poslanec za Chicago poslal Rooseveltu brzojavko, v kateri pojasnjuje, zakaj je prišlo do tega padca. Vse je samo zarota Wall Streeta. Zato poziva predsednika, da naj takoj izda stroge ukrepe proti manevrom na borzah.

Veljava in znižana vozna za udeležence same glavne skupščine in kongresa pravnikov v Novem Sadu se izpremenila v toliko, da bosta veljali od 2. do 12. novembra, ker je pravniški kongres odločen na 6. november.

Justifikacije v Rusiji

Moskva, 21. oktobra. a. 51 uradnikov prekosibirske železnice je bilo zaradi sabotaže in vohunstva obsojenih na smrt in so razsodbo takoj izvršili.

Zmaga socialistov na Norveškem

Oslo, 21. okt. AA. Havas. Včeraj so bile v vsaj Norveški občinske volitve. Nastali so glasovi socialistov v škodo neodvisnih kandidatov. Število glasov, ki so jih dobili komunisti in fašisti, pa je skoraj enako ničli.

Avtarkični svet v Italiji

Rim, 21. oktobra. AA. Predsednik vlade Mussolini je ustanovil na oklepni seji glavne odbora korporacij avtarkični svet, ki se bo sestel najmanj dvakrat na leto, da prouči avtarkične razmere. Ta svet bo tudi izdaljal ukrepe za doseg čim večje gospodarske samostojnosti Italije.

Ameriške vojne ladje za Brazilijo

Rio de Janeiro, 21. oktobra. AA. Tukajšnji listi so dobili poročilo, da je britanski poslanik v Washingtonu podpisal začasno pogodbo, na podlagi katere vzame Brazilija v zakup šest starih ameriških rušilcev, ki bodo obiskali brazilsko pristanišča, še preden bo ameriški senat to pogodbo ratificiral.

Politični obzornik

Obrekovalci na delu

Razni listi, med njimi v prvi vrsti pokvarjenjak stari »Obzor«, so jeli, čim je bil objavljen tako zvani sporazum, ki je naletel na velik odpor zlasti v Srbiji, namigavali, da se bo v odporu proti temu sporazumu pričela akcija, da se stvori fronta vseh onih političnih skupin, ki stoje na stališču narodnega in državnega edinstva. Med glavnimi propagatorji te ideje so kajpak navajali JNS, češ da le-ta že išče stike s Stojadinovićevo JRZ. Z ozirom na to, že sama po sebi prozorna podtikanja, je priobčila sarajevska »Jugoslavenska pošta« to-le ugotovitve: »Glede na vesti o neklih poskusih, da bi JNS stopila v stike z JRZ, so nas iz krogov JNS naprosili, da konstatiramo, da ni nič ne od glavnega odbora JNS, ne od poslanskega kluba skušali navedati takšnih stikov, niti je bil v to pooblaščen. JNS stopa dalje po potu, po katerem je hotela od svoje ustanovitve, zavedajoč se sedaj bolj kakor kdaj prej, da je sporazum potreben in edino koristen narodu in državi ter edino v stanju, da reši vsa vprašanja. Razvoj dogodkov je to v polni meri potrdil in JNS je dobila zadostnežanje za vse žrtve, ki jih je doprinesla s svojimi somišljeniki v borbi za idejo narodnega in državnega edinstva« — Isti listi, njim na čelu seveda zopet »Obzor«, kateremu se je — kdo bi se temu čudil? — pridružil tudi organ Katoliške akcije »Slovenec«, so v čisto prozornem namenu obenem objavili tudi vest, kakor da bi JNS na merodajnih mestih v Beogradu zagovarjala in priporočala politiko železne pesti proti dr. Mačku in proti njegovim sopolgođenikom. Ni nam treba posebno poudarjati, da je tudi ta vest od kraja do konca izmišljena, ker JNS ne prihaja na misel, da bi se kakorkoli vmešavala v nastali konflikt, še manj pa, da bi zagovarjala proti komurkoli kakšne nasilne odredbe.

Dr. Vladko Maček je spregovoril ...

Glavni organ bivše hrvatske seljačke stranke »Seljački dom« objavlja v svoji zadnji številki članek dr. Vladka Mačka, nanašajoč se na sporazum z beograjsko združeno opozicijo. V članku govori dr. Maček najprej o hrvatsko-srbskem sporu in izjavi: »Ako temeljito presodimo hrvatsko-srbski spor ali bolje rečeno borbo Hrvatske in Srbije od leta 1918. pa do danes, nam mora biti jasno, v čem je krivda Srbije in njenih politikov, da se je ta spor tako poostрил

Nato razpravlja o jeziku in pravi: »... najpreje so si izmislili, da je troje eno, nato pa so trdili, da obstoja en narod, to je narod Srbov, Hrvatov in Slovencev. Podkrepili so to svojo trditve s tem, da baje govorimo en jezik in da smo zato en narod. Vsakemu človeku, ki pozna razmere na svetu — v preteklosti in danes, je jasno, da je to nesmisel. Pred vsem ni res, da govorimo vsi enak jezik: dočim imajo Hrvati in Srbi dejansko istoveten književni jezik, imajo Slovenci svoj popolnoma različen književni jezik, ki ga Hrvati Hercegovci, zlasti pa Srbi Sumadinci ne razumejo, nič bolje, kakor bi na primer ne razumeli ruski, če bi jim kaj ruskega napisal bodisi s cirilskimi, bodisi s latinjskimi črkami. Pa tudi ako bi vsi skupaj imeli ne samo en književni jezik, marveč ako bi tudi vsi od Triglava do Caribroda govorili isto narečje, bi še to ne bilo zadostno, da bi se smatrali za enoten narod... Jezik torej še ni zadostno merilo za presojo eksistence ali neeksistence kakega naroda, marveč je tu ob neklih manj važnih okolnostih najvažnejša narodna zavest...« Dr. Maček v nadaljnjem prehaja na sporazum, sklenjen 9. t. m. z beograjsko opozicijo, ga navaja dobesedno in ga končno tako-le pojasnjuje: »Predstavnik srbskih strank priznavajo: 1. da ne obstoji noben hrvatsko-srbski, niti jugoslovanski narod, marveč da obstoja ta samo hrvatski in srbski narod, 2. da moreta ta dva naroda trajno živeti v eni državni skupnosti samo, ako bo ta državna skupnost urejena na zadovoljnost enih kakor drugih. Ker pa se je od leta 1918. do danes delalo vse napak in blazno, ne more to imeti nobene vrednosti, zato je treba pričeti vse znova, zato ni nobenega drugega izhoda, kakor da se čimprej razpišejo volitve v ustavotvorno skupščino in da potem svobodno od naroda izvoljeni poslanci uredijo stvar tako, da se poleg svobodne Srbije obnovi svobodna Hrvatska, kakor bodo prenehale politične borbe in se pričelo složno delo jezgre tako hrvatskega, kakor srbskega naroda — hrvatskega in srbskega kmeta, da zagotovi pravično in človeško življenje svojim kmetijskim otrokom in vnukom.« — Kaj bi neki rekel pokojni Stjepan Radić, zlasti pa njegov brat dr. Ante Radić, ki je kot strankin ideolog učil, da živi od Triglava pa doli do Crnege in Belega morja en jugoslovanski narod, ako bi slišal tako govoriti sedanjega voditelja hrvatskih seljakov tako, kakor je to napisal dr. Maček v svojem gori navedenem članku?!

Borzna poročila.

Curih, 21. oktobra. Beograd 10, Pariz 14.67, London 21.475, New York 433.50, Bruselj 73.10, Milan 22.80, Amsterdam 238.87, Berlin 174, Džanj 80.40 do 81.80, Praga 16.17, Varna 28, Bukuresti 2.55.

CUVAJNO JUGOSLAVIJO!

DNEVNE VESTI

— **Kapituliramo!** Slovenski dom nam je odgovoril. Njegov odgovor je tak, da nani ni več mogoče odgovorjati. Pred tako duhovito radi enomenu klub v kapituliramo. Samo tistemu, ki se je potil in mučil, da je spravi skupaj toliko duhovitosti, bi radi povedali na uho, da je bil naš posrečeni stavek: »Sicer pa poznamo tudi poklic, pri katerem gre plačilo pravljudnosti namenjen baš njemu in njegovi ožji okolici. Zato nas tem bolj veseli, da je našel razumevanje in odobravanje tudi tam, kamor je meril. Saj se razumemo tudi brez besed, kaj ne?«

— Seja banovinskega odbora omladine JNS. V nedeljo 24. t. m. ob pol 10. dopoldne to v Ljubljani, Kasino II. nadstropje prva seja banovinskega odbora OJNS. Z ozirom na važnost dnevnega reda pozivamo vse izvoljene člane, pradednike in tajnike sreskih odborov OJNS, ki sestavljajo banovinski odbor, da se seje točno in polnoštevilno udeležijo. Predsedstvo.

— **Slikar Hanzen umrl.** Iz Dubrovnika poročajo, da je umrl tam v tork znanri akademski slikar Aleksije Hanzen.

KINO SLOGA

Grandiozno filmsko delo
BEETHOVNOVA VELIKA LJUBEZEN
njegovo delo in njegova bolest
Harry Baur
Režija Abel Gance, Glasba Ludwig Masson.

MATICICA

Veliki ljubezenski film
po neslartnem romanu Al. Dumasa
DAMA S KAMELIJAMI
Greta Garbo Robert Taylor
Rezervirajte vstopnice v predprodaji!

UNION

Danes poslednjič!
Veličasten film visoke pesni prave ljubezni
z Magdo Schneider in Svetislav Petrovićem
NJENA LJUBEZEN — NJENA BOL
(Frauenliebe — Frauenleid)
V filmu sodeluje dunajska Filharmonija.

— Rumunija se protivi medbalkanski parobrodni progi. V splitsko ladjedelnico je priplul parnik »Lovćen«, ki bo čez zimo počival. Parnik je bil namenjen za medbalkansko progno, ki ji pa Rumunija nasprotuje in zato bo Lovćen prihodno sezono najbrž zopet vozil na progi Benetke-Split-Kotor-Budva. V splitsko ladjedelnico je priplula tudi nova jahta zetske plovnice Suzuli II., ki bo služila v reprezentančne svrhe.

— Anglijski turistični parnik pred Dubrovnikom. V ponedeljek je prispela v Dubrovnik zadnja skupina angleških turistov, ki jo je poslal znani turistični urad Cook. Izletnikov je bilo 529 in prispeli so z angleškim parnikom Lancastria iz Grčije preko Kotorja. Iz Dubrovnika so se odpeljali v Benetke.

— **Hranilne vloge v Beogradu in Srbiji.** Združene bank v Beogradu je zbralo statistične podatke o hranilnih vlogah v Beogradu in Srbiji po stanju z dne 31. decembra 1936. Po teh podatkih je bilo ob koncu lanskega leta v Beogradu in Srbiji za 1 milijardo 115 milijonov 637 tisoč hranilnih vlog. Tudi trgovski pomočniki proti veleblagovnicam. Protesta proti veleblagovnici Ta-Ta v Beogradu so se pridružili tudi trgovski pomočniki, ki jih je v Beogradu okrog 5000. Uprava njihove organizacije je imela sejo, na kateri je odločno zahtevala, naj se tvrdi Ta-Ta prepove obratovanje. Rok za podajanje udelebo o prepovedi veleblagovnice poteče 27. t. m. Sklenjeno je bilo, da skličejo trgovski pomočniki v ponedeljek 25. t. m. veliko zborovanje, na katerem bodo sklenili ustaviti 27. t. m. vse delo, če tvrdi Ta-Ta ne bo prepovedano obratovanje.

— **Planinci—smučarji!** Drevo ob 19.30 prične Slovensko planinsko društvo s smučsko teletovarno v telovadnici II. dr. realne gimnazije na Poljanski cesti. Vrhove naših planin že pokriva sneg ter se je treba pripraviti na prijetno smučanje. Smučska teletovarna utrjuje mišice ter ga prilagodi gibom, ki jih potrebuje smučar. Prijave sprejema pisarna SPD. Aleksandrova cesta 4-I, telafiniki na se morejo prijaviti tudi direktno v telovadnici. Vsak naj prinese s seboj teletovarno čevlje.

— **75 letnica zagrebške plinarne.** Zagrebška plinarica je bila zgrajena leta 1862 in bo torej letos praznovala 75 letnico. Obenem pa proslavi njen ravnatelj ing. Cernekovič 25 letnico svojega dela. Plinarica zaposluje zdaj okrog 400 delavcev in uradnikov ter ima okrog 15.000 odjemalcev. Njeno učilno plinsko omrežje pa meri nad 100 km.

— **Edvard Ložar je bil napaden v Jevnici.** V ponedeljek smo poročali, da je bil delavec Edvard Ložar napaden v nedeljo zvečer v neki gostilni v Mostah, kar pa ni točno. Napaden je bil v Jevnici in sicer sta ga napadla posestnik Godec in njegov sin. V bolnico je prišel sam.

— **Češkoslovaška Filharmonija v Novem Sadu.** Novi Sad bo imel v tekoči sezoni več pomembnih glasbenih prireditve. V sredo 27. t. m. bo gostoval v Novem Sadu orkester Češkoslovaške Filharmonije iz Bratislave. V decembru se pa uстави na turneji po naši državi v Novem Sadu slavni pevec Jan Kiepura, da priredi koncert.

— **Vlak pregazil delavca.** V tork zjutraj se je pripetila blizu Siska težka nesreča. Pod vlak je prišel delavec pilarne Deutsch v Turpolju Franjo Horvat. Cuvaj je našel njegov trup brez glave, desne roke in desne noge, ki so ležale med tiri. Horvat je živel v dobrih razmerah in je zato malo verjetno da bi šel prostovoljno v smrt.

— **Zrtev stekline.** V Mrkonjiću gradu je podlegla steklini 15 letna Janja Golobovič, ki jo je 4. septembra ugriznil stekel pes. Isti pes je ugriznil Izmeta Žeriča, ki so ga pa rešili.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo megleno, čez dan še ponekod jasno. Včeraj je znašala najvišja temperatura v Sph-

tu 21, v Skopju 17, v Beogradu 16, v Zagrebu in Sarajevu 15, v Ljubljani in Mariboru 14. Davi je kahal barometer v Ljubljani 768,6, temperatura je znašala 2,6.

Iz Ljubljane

— **Odhod francoskih rezervnih oficirjev v Jugoslavijo.** Iz Pariza poročajo, da se je včeraj zjutraj odpeljala v Jugoslavijo skupina francoskih rezervnih oficirjev, ki so se odzvali vabilu Udrženja rezervnih oficirjev Jugoslavije. Na kolodvor jih je sprejel jugoslovenski vojni ataše v Parizu general Glišić.

— **Iz Vojske dobrovoljcev!** Vabimo vse v Ljubljani bivaajoče tovariše vojne dobrovoljce, da se v čim večjem številu udeležijo sprejema francoskih rezervnih oficirjev, ki pridejo v Ljubljano jutri ob 15.30 na glavni kolodvor. Odbor.

— **Iz Slovenskega doma.** V velikem ameriškem prizorišču, katero bo v soboto prvič vprizorilo Sentjakobsko gledališče, bo za naše prilike izreden dogodek. Zato znova opozarjamo na sobotno premiero »Lincoln«.

— **Iz Da se bomo razumeli.** Predsednik mestne občine Ljubljanske g. dr. Adlešič nam je poslal včeraj uradno pojasnilo, ki v njem pojasnjuje, kaj je mestna reševalna postaja, kakšna so njena službena pravila, kako pridno delajo reševalci in koliko voženj so imeli lani. Vse to pa nima nič opraviti z našo trditvijo, da bi bil že skrajni čas, da se postavi delovanje ljubljanske reševalne postaje na drugo podlago, da bi namreč ta ustanova res bila tisto, kar bi morala biti že po svojem imenu, se bolj pa po svojem namenu. Mi smo samo trdili, da je v kričnem nasprotju z najosnovnejšim etičnim etim in ljubeznijsko do bližnjega praksa naše reševalne postaje, ki zahteva plačilo ali vsaj jamstvo za plačilo, predno pristopijo človeku v nesreči ali nujni sili na pomoč. To prakso smo grajali in obsodili, pa nič drugega. Reševalce, njihovo vestnost in požrtvovalnost pa poznamo tudi brez uradnih pojasnil in vemo, da oni pri tem niso krivi.

— **Iz Pojasnila uprave Delavskega doma.** Uprava Delavskega doma nam je z ozirom na našo notico »Delovne razmere v Delavskem domu« z dne 15. oktobra 1937 št. 236 poslala sledeče pojasnilo: Delovne ure uslužbenstva v Delavskem domu so urejene tako, kakor so bile od vsega začetka, odkar posluje Delavski dom: uslužbenke delajo po 10 ur dnevno; če pa je treba opraviti kakšno nujno delo, se za to delo res ne najamejo vselej nove moči. Zato pa imajo uslužbenke prost izhod za razne privatne opravke in dobivajo priboljške v hrani. S hrano so uslužbenke zadovoljne, saj doleže še ni bilo nobenega primera, da bi se pritoževale pri upravi ali upravnem odboru zaradi hrane. Dekleta v Delavskem domu niso kasarnirana, temveč imajo vsak večer prost izhod do 22. ure. Upravi jih redno pozivlje naj gredo na izprehod in na zrak. Dve uslužbenki pa sta bili odpuščeni zaradi neurednosti v službi in zaradi preklinjanja in neposlušnosti. Obe sta bili poprej ponovno opominjani. Nove uslužbenke pa sprejema uprava le po potrebi. Kuhinjske uslužbenke imajo tedensko najmanj 90 ur časa za počitek in za sprejemanje.

— **Iz Moderne plotonine, Karničnik, Nebotičnik.**

— **Iz Iste se hiša številka...** Pravijo, da so hišne številke v ulicah zato, da je mogoče najti hišo, ki jo človek išče. Po navadi so hišne številke pri enem koncu ulice nižje in se zvišujejo proti drugemu, da se lahko sklepa, kje je treba hišo iskati. Ni pa pravila brez izjeme in ta izjema je precej časa Marmontova ulica, kar naj si zapomnijo vsi oni, ki bi kdaj — zlasti ponoči — morali iskati v tej ulici hišne številke. Ta ulica ima z dveh koncev začetne številke, a najvišje nekeje v sredi, na trgu. Kako naj tuje v tej ulici ugane, da splošno pravilo zaporednih števil tu ne velja? Slišati bi morali ob taki priliki le ogorčenje vseh mogočih oblik, ki pa žal ne doseže pravih ušes. Ali temu res ni odporoče? Če že nikakor ne gre drugače, naj se vsaj na vsakem koncu ulice napravi začetna napisna tabla »Hišne številke...« na drugem koncu ulice. Napisna tabla ne bi bile na mestu, kjer bodo od cestne luči razsvetljene in tudi ponoči vidne. Prosimo!

— **Iz Mariborske Vojgrjeve hrenovke** dnevno sveže dobite v delikatesi Janc, Zidarska.

— **Iz Svetovna razstava v Parizu** je naslov IV. predavanja v vrsti zanimivih predavanj, ki jih prireja Klub esperantistov v Ljubljani. Predavanje, katerega bodo spremljali krasne skulpture slike, bo danes zvečer ob 8. uri na Cankarjevem natečaju 7-I. Predava g. Mizerit Deziderij. Vabljeni vsi esperantisti.

— **Iz Udruženje četnikov.** Jutri ob 20. bo sestanek Udruženja četnikov podpodobor Ljubljana v društvenem lokalnem Predna ulica 6, s pretavljanjem o četništvu. Članstvo vabimo k udeležbi.

— **Iz Društvo »Taborec«.** Drevo ob 20.30 bo v kemični predavalnici realke v Vegovi ulici redni članek sestanek s predavanjem. Predaval bo g. Reje Maks o Jugoslaviji in Juljski Krajini. K zanimivemu predavanju vabimo vse rojake in prijatelje.

— **Iz Čisto komorno glasbo in sicer dela Mozarta, Beethovna in Schuberta** bomo slišali na prvem letošnjem komornem koncertu, ki ga izvaja Salzburski Mozartov kvartet v petek 29. t. m. v mali filharmonični dvorani. Po zadnjem časopisnem kritiki, je kvartet izvrstno igran ter ima izredno lakavne ocene iz vseh mest, kjer je do sedaj nastopal po Evropi. Obzinstvo opozarjamo na to prvo komorno prireditve letošnje sezone. Vstopnice od 20 din navzdol v knjižarni Glasbene Matice.

Iz Kranja

— **Jezerška cesta popravljajo.** Izmed vseh občinskih ali državnih cest v Kranju je bila letos delovna največje pozornosti in popravil Jezerška cesta, ki je banovinska in skrbi zanjo sreski cestni odbor. Je pa tudi važna prometna žila, zato je prav, da bo vsaj ta cesta ustrezala zahtevam modernih prometnih zvez. Zetrajena in otvorena je bila 1. 10. 1937, takrat ko je bil izročen prometu nekdanji železniški most čez Kokro, katerega je l. 1928 nadomestil železobetonski most. Stare, košate kostanje, ki so bili takrat zasajeni, je občina letos posekala. Ob modernih cestah se zasajajo je nizka drevesa, ne več kostanje. Dalje je občina napravila ob obeh straneh ceste od Kokrove vile pa do Franciskovega udobnega bolniške za pešce Z glavnega popravila pa je sedaj pričel cestni sreski odbor. Najprej so popravili cesto s poudarjenim stromom

preozvali in srbajali. Ob robu bodo cestniški odkopali in nasuli s debelim kamenjem, da se izravna, kar smo imeli od sredine v smer proti robu s eno padco na vsaki meter ter da se dvigne preveč padajoče ceste ob robu ceste, ki je bilo sedaj za promet radi prevlečke nagnjenosti nevarno in neuporabno. Potem pa bodo vse ceste nasuli s porfirjem, katerega bodo svažali, da bo ceste enakomerno in gladke, kot bi bile slakovane. Letos bo popravljena cesta na odseku od Bekeina do kokrškega mosta. Z delom so pričeli šele sedaj, ker je polti na tej cesti preveč živahen promet.

— **Licitacija.** Jutri dopoldne bo v občinski pisarni prva licitacija za drugo oddajo del pri gradnji nove šole. Dela so proračunata takole: mizarstva din 582.662, kleparska din 72.167, centralna kurjava din 648.660, vodovod din 171.707,85, elektrika din 90.844, parketarska dela din 186.340, skupaj din 1.762.614,55.

— **Vodarinje za tretje četništvo** so pričeli te dni pobirati policijski stražniki.

Iz Maribora

— **Proslava češkoslovaškega narodnega praznika.** V proslavo češkoslovaškega narodnega praznika bo mariborsko gledališče vprizorilo Čapkovovo novelo »Bela bolezen«.

— **Gibanje živilskih delavcev.** Med mariborskim živilskim delavstvom je v zadnjih dneh opaziti izredno živahno gibanje. Predvsem je na viditi množno gibanje. Za nedeljo je Zveza živilskih delavcev v Mariboru sklicala dvojno večjih zborovanje. Mesarški pomočniki bodo razpravljali o kolektivni pogodbi, pekarski pomočniki pa o uredbi o omejitvi nočnega dela in o predvideni kolektivni pogodbi. Za obe zborovanji je mnogo zanimanja.

— **Otrok padel v krep.** V Gornji Lendavi je včeraj popoldne med igro padel 3-letni posestniški sin Silvester Rogar v lonec vrele vode. Zadolbi je tako hude opekline, da je pol ure po nesreči izdihnil.

— **Zaradi dekleta** je skupina fantov napadla 22letnega posestniškega sina Ernesta Kranjca pri Sv. Jakobu v Slov. gorah. Nekti mledenici ga je z motiko udarili dvakrat s tako silo po glavi, da mu je razbil lobanjo. Poškodovanec se bori v mariborski bolnici s smrtjo. Vzrok napada je ljubosumnost.

— **Gledališče.** Premiera Calderonovega »Sodnika Zelameškega« bo v soboto zvečer. Veljajo biki.

Iz Celja

— **Zanimiva nogometna tekma.** V nedeljo 24. t. m. ob 15. se bo pričela na Glaznijski podzemni prvenstvena tekma med SK Celjem in SK Olimpij. Za to tekmo, ki bo gotovo zelo živahna in napeta, vlada v Celju in okolici veliko zanimanje. Na željo Olimpija so sodil zagrebški sodnik.

— **Zrtev napadalec.** V St. Janžu na Vinski gori je v ponedeljek neki možki v prepri napadel 52-letnega posestnika Blaža Javornika iz iste vasi in mu s sekiro presekao desno stegno. Javornika so preprekali v celjsko bolnico.

Iz Ljutomeri

— **Toča.** V petek je padala kot oreh debela toča v smeri od Sv. Martina na Muri proti Dolnji Lendavi in vzhodno od tod. Toča je deloma pokostila že požeto ajdo.

— **Kap. Karp je zadel trgovca g. Repa** iz Cvena ter ga priklenila na bolniško posteljo. Prijubljenemu trgovcu želimo ako rajšjega okrevanja.

— **Upokojen je bil po lastni prošnji g. Franc Senčar,** rečni mojster v Radgoni, ki se je preselil v Ptuj. Odličnemu nacionalnemu borcu želimo še mnogo lepih dni mirnega življenja.

— **Premestitev.** Premestjen je davčni kontrolor Franc Perhič iz Murske Sobote v Gornjo Radgono.

— **Ogenj v gorah.** Pretekli teden je zgorela v Strmcu stiskalnica in gospodarsko poslopje g. Cimermana Hinka iz Ljutomeri. Izzgorelo ognja je zabranila ljutomerska gasilska četa. Ogenj je zažgal najbrž zlobna roka, škoda je krta z zavarovalnico.

— **Posest.** Stanovanjsko hišo in sadovnjak g. Ivana Zablatnika v Gornji Radgoni je kupil g. Janko Sušec, tiskarjan v Gornji Radgoni.

— **Potreben kašpot.** Od spakke ceste se cepi cesta proti Lamanosm in Mariboru. Na tem mestu bi moral stati kašpot. Kašpot je potreben tudi v Radgoni pri Francu Strahu.

— **Velike tatvine poljskih prideltov.** Naš poljedelec in vinogradnik sta bila letos prizadeta redi deževnega vremena in poplavi. Čutila bosta letos pomanjkanje krompirja. Pomanjkanje trpe tudi revni sloji, ki si morajo prihraniti vse s svojo

robo. Zaradi tega so tatvine poljskih prideltov in sadja na dnevnem redu. Ljudje hramijo kot skrinjo, in to po vsem svetu, če bolj pa v vlažnih vrtovih, kjer je največja revščina. Nekeje so si tatovi najeli voz in odpeljali s tude njive poln voza buč in koruze. Mnogo je bilo pokradenega tudi gradnja, jakoli in krompirja, da so slednji moral ponekod postaviti straže na polju. Seže se množijo tudi vinski podvodi in pometi, da ljudje niso varni niti kar pred vinski.

Iz Ptujja

— **Mraz se prišča.** Zadnje dni je že pritišnil mraz, zlasti so zelo mrzle noči s slano. Na srečo ni še škoda, ker so poljski pridelti pospravljali, trgovci v vinogradih pa hramili.

— **Napada.** 12letni posestnikov sin Savec Kari iz Krčevine se je sukali okoli ročnega mlina. Kolo ga je sgrabilo za desno roko in mu je težko pokrovalo. Prepeljali so ga v bolnišnico.

— **Sarav Sefer.** Ko se je te dni proti večeru vračal domov posestnik Petek Ivan iz Cvet kovec s svojim vozom, ga je dohitel neki šofer s tovornim avtom, ki je vozil tako brezobzirno, da je zadel ob voz in ga prevrnil v občestni jarek. Voznik se je pripadcu lažje poškodoval. Šofer pa je bil tako surov, da je izstopil ter 62 letnega Petka prematil z železnim ključem. Petka so našli nezvestnega ob cesti in so ga morali odpeljati v bolnišnico. Surovneža zasledujejo orožniki. Upamo, da ga ne bo težko izslediti, ker je številka tovornega avtomobila znana.

— **Pridelki bolnišnice** je dovršen in tudi notranja dela bodo v najkrajšem času gotova. V novem prizidku bo operacijska soba, lekarna in preiskovalna soba ter drugi pomožni prostori.

— **Živilski trg.** Naš trg je sedaj obilno zalozhen z vsem. Veliko je sadja jabolk in hrušk. Jabolka se prodajajo po din 1.50 do 2.50 za kg. Hruške se dobijo 2 kom za 1 din. Orehi so po 3 din, lešniki pa po 12 din za kg. Jajca se prodajajo po 1 din za komad. Tudi perutnine je sedaj dosti. Piščanci se prodajajo po 20 do 35 din za par, kure po 18 do 29 za komad, race po 15 do 29, goske po 30 in purice po 36 do 40 din za komad. Tudi salate je dovolj.

Iz Poljčan

— **Z občinskega urada.** Ker se je v občini Pobrežje ugotovila pasja steklina, je sresko načelstvo odredilo, da ostanejo predpisi pasjega zapora še nadalje v veljavi in se morajo najstrožje izvajati. Opozarjamo lastnike psov, naj imajo svoje pse priklenjene na verigi, ker bo konjač pogosto hodil okrog... Davčna uprava poziva vse zavezane zgradinarje, da vložijo davčne prijave odtod napovedi zgradinarje v času od 1. do 30. novembra. Prijave se vlagajo direktno pri davčni upravi, lahko na se prijavi tudi pri občini. Prijavo mora vložiti in napovedati vsak sam, le nepismenim je dovoljeno vložiti prijavo, potem zapisnika na davčni upravi odtod na občini. Kder napovedi ne vložijo v odločenem roku, plača kazni 3% odmerjenega osnovnega davka... Komanda diržena v Slov. Bistrici kupuje vsak tork in petek koruzo, seno in slamo za svojo potrebo. Cena bo naknadno določena... Nad 1 leto stare žrebece bo, neoziraje se na njih uporabo, pregledala posebna komisija ter se naj lastniki istih prijavijo pri občini... Zigosanje sodov bo v Slov. Bistrici dne 23. oktobra. Davčna uprava obvešča vse davkoplačevalce, da zapadejo davčine in anuitete kmečkih dolgov v plačilo 1. novembra. Vsi, ki svojih obveznosti ne bodo v redu poravnali, zapadejo najstrožji eksekuciji.

65.000 Dunajčank išče može

Na Dunaju pride na sto možkih 121 žensk, v drugih avstrijskih mestih pa v tem pogledu tudi ni dosti boljše. Še večje pomanjkanje možkih se čuti v pokoljenju, gdnem za sklepanje zakonskih zvez. Tu pride na 512.000 žensk samo 446.000 možkih. To pomeni, da je na Dunaju 65.000 deklet, ki ne morejo najti ženinov. Vzrok tiči v navedenju porodov. Če pada število porodov gre to na račun možkih, kajti v normalnih razmerah se rodi več dečkov, nego deklic. V Avstriji zadnja leta število porodov rapidno pada. Leta 1916 je odpadlo v Avstriji na 100 žensk še 17 otrok, leta 1934 pa samo še 8. In tako gre hitro navzdol.

Dunaj ni daleč in Dunajčanke so brihke. Med njimi je tudi mnogo premočnih. Na plan torej, fantje, in glave pokonci. Sicer pa tudi pri nas ne manjka lepih deklet in naša dekleta bi se lepo zahvalila, če bi jim jeli fantje uhajati na Dunaj po neveste.

Kupujte domače blago!

Ostanki jedil med zobmi

pozročajo pogosto neprijeten duh iz ust; še mnogo huje pa je, če začno ostanki jedil gniti. Pri tem se tvori mlečna kislina, ki razkaja dragoceno zobno sklenino.

Zato zvečer kot zadnje, odstranite predno greste spai oslanke hrane izmed zob, s tem da jih temeljito očistite z zobno pasto Chlorodont. Zjutraj kot prvo, očistite si zobe z zobno pasto Chlorodont, katere prijeten okus po meji, zapuša še dolgo po uporabi v ustih občutek svežosti in čistoče.

Peneči ali ne peneči se Chlorodont, obe kvaliteti sta enako dobri. Domači proizvod.

Zadostuje ako le trikrat vbrizgnemo ustno vodo Chlorodont v kozarec in že se poveča osežajoči učinek redne zobne in usne nege s Chlorodontom.

SPORT

SK Kranj : SK Hermes 2 : 1 (2 : 1)

V nedeljskem srečanju s »SK Hermesom« je »SK Kranj« zopet enkrat pokazal svojo dobro kvaliteto in zalagal res prvorazredno igro, ki ji pa tudi ni manjkalo elana. Tudi Hermes ni igral slabo, vložil je v igro vse svoje znanje in se resno potrudil, da izbiže iz srečanja vsaj delen uspeh. Vendar pa takemu nasprotniku, ker je bil Kranj v nedeljo, ni mogel odoleti. Pri enajstotici Kranja se je zlasti odlikoval Unter kot srednji krilec in je v tej funkciji daleko nadkrijeval svojega Hermesovega nasprotnika, Martelane v obrambi je stebel mimo katerega je težko priti. V napadu sta bila dva čene in Baum, žal je moral slednji že v prvi tretjini igre zapustiti igrišče, kar je bila vsekar pogostost kazena za njegov nehoteni foul nad vratarjem. Če bi bil Kranj ves čas igral z 11 možmi, se Hermese najbrže ne bi rešil s tako tesnim rezultatom.

Sodnik g. Skalar je bil prav dober, uverjeni pa smo, da bi bil brez pomoči obeh strank iz Ljubljane še boljše. Ugotoviti je treba, da podsavez z delegiranjem stranknih sodnikov iz Ljubljane ni imel ravno srečne roke, kakor tudi ne nobene posebne utemeljitve za ta svoj ukrep, saj se v Kranju nahaja dovolj resnih sportnikov, ki bi brez škode lahko prevzeli to funkcijo. Če je služil ta ukrep podsaveza za pomirjenje živcev kogarkoli, je tudi prav, vsaj post festum ne bo jalovih izgovorov in opravičevanj. Kot prav tako nepotrebna se je izkazala tudi nadzorniška patrulja, ki se je očitno zabavala ob pogledu na navdušeno publiko, katere se je vedla dostojno in disciplinirano, dokaz, da ne zahteva nič drugega, kot objektivno in pošteno borbo na zelenem polju. Tega, da je po zaključeni igri obkollila svoje fante in jih navdušeno spremlila v obkollino, ji pa tudi strogo obo postave ni zametilo.

— **Bodoči mednarodni razpored nogometnih tekem.** Poslovni odbor JNS je v tork zvečer na seji verificiral vse tekme, odigrane v nedeljo, ker ni bilo v določenem roku nobene pritožbe. Na seji sodniškega odbora so bili določeni sodniki za nedeljske tekme. Tekmo med Jugoslavijo in Ljubljano v Beogradu bo sodil Dukić iz Sarajeva. Poturjeni so bili naslednji termini za mednarodne nogometne tekme: 28. avgusta tekma s Češkoslovaško za pokal predsednika češkoslovaške republike dr. Beneša v Jugoslaviji, 6. septembra tekma z Rumunijo v Jugoslaviji za pokal kralja Karla II, 8. maja z Rumunijo v Rumuniji in 25. septembra s Poljsko za pokal kralja Petra II. Za revanšno tekmo z Madžari je bil predložen Madžarski konec junija ali začetek julija.

SOKOL

— **Sokolsko društvo Ljubljana-VL** je na svoji zadnji prosvetni seji sklenilo, da tudi letos uvede prosvetne večere z javnimi predavanji iz nacionalnega, kulturnega in sociološkega področja. Uprava društva bo poskrbela za preveč predavateljev. Tako bomo imeli v soboto 23. t. m. prvo javno predavanje br. dr. Branka Verčona »Znanje politični problem«. Predavatelj je znan kot strokovnjak v znanjapolitičnih zadevah, zato bo nudilo predavanje vsem posetnikom izreden užitek. Začetek predavanja bo ob 20. Vstop prost. Vabimo sokolsko članstvo in vse, ki se zanimajo za znanje politične probleme, da posejijo to zanimivo predavanje.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preklci, izjave beseda 100 par, davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase se priznava.

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

Prilika

ugodnega nakupa (rentkator, hubertov, ohleko, perla itd.

FRESKER

Sv. Petra cesta 14.

KLISEJE

50 PAR ENTLANJE

azuriranje, vmenje zave, perila, monogramov, gumbic. Velika zaloga perja po 6.75 din, »Julijanac, Gospodstva, cesta 12.

NAJBOLEJSI TREBOVLJSKI

prodor

brez praha, 40GR. SUVA DRVA.

L. POGACNIK

Rebortičeva 4 — Telefon 28—30

Če je vreme slabo,

je nevarnost za Vašo kožo velika, uporabljajte hormonsko kremo CIMEAN, da vam je čvrsta!

Arhitektonska in idejna stran spomenikov

V Ljubljani imamo nekaj tipičnih primerov prevelikega naglašanja arhitekture na škodo ideje

Zanimanje, ki ga kaže naša javnost za preureditev Ljubljane, je samo dokaz, da občinstvo v tem pogledu ni več tako brezbržno kakor nekdanj, ko so delali razni gospodari in umetniki z mestom kar so hoteli. Tako so v mnogo lepše po nepotrebnem podirli in mnogo gredga sezidali.

Slovenska Ljubljana preživlja svojo veliko prenoje, zato je razumljivo, da vsi mislimo na njeno bodočnost, da bi bila lepša in bolj življiva. Vsi čutimo, da je dobila v prof. Plečniku svojega pravega mojstra, vendar se včasih ne strinjamo z vsem, kar namerava. Posebno se slišijo pomisleki in ugovori pri spomenikih. To pa zato na vse samo z arhitektonske ne pa tudi z idejne strani.

Gotovo je arhitektonska plat poleg likovne najvažnejše vprašanje pri postavljanju spomenikov. Toda idejna stran je, ki spomenik oživlja, sicer stoji pred nami mrtva umetnina.

Kako napačno je, če se pri spomeniku ne upošteva arhitektonska stran, za to imamo v Ljubljani najlepši zgled v Prešernovem spomeniku. Pri določanju prostora je prišlo v poštev mnenja, da mora biti spomenik v starem delu mesta (kolikor možno v sredini) in ko to ni dovolj držalo, je odločilo to, da se je iz tega namena prekrstila Slonova ulica v Prešernovo in da mora stati spomenik v bližini ulice, ki nosi po njem ime. Res je, da nekaj ali nekoliko mora odločiti, a prevelik absolutizem je v takih rešitvah. In tako ni in ne bo stal Prešernov spomenik nikdar in nikoli prav in lepo na tem mestu, ker je arhitektonska in neoglasila s svojo okolico. Isto se je zgodilo Palackega spomeniku v Pragi, ki so mislili, da mora stati poleg mostu Palackega in tako ta češki zgodovinar namesto v stare kraljevske gradove na Hradčinih, katerih zgodovino je pisal in na zgodovinsko Malo stran, gleda na zakajane tovarniške dimnike in pivovarne na Smrkovu. Na stičišču je že stalo preurejanje prostora, a spomenik, ki je sam na sebi krasno umetniško delo, ne bo nikoli prišel do veljave na tem kraju, dočim bi nad Rudolfinom, kjer je zdaj češkoslov. parlament, imel svoj zgodovinski pomen.

Kako napačno je, ako se pri spomeniku upošteva samo arhitektonska stran in se idejni pomen spomenika popolnoma preze, vidimo pri spomeniku kralju Petru Osvoboditelju. Ta spomenik je moral iti na rotovske stopnice samo zato, da dela arhitektonski par Robbovemu vodnjaku. Ako je bilo to potrebno, bi lahko prišel iz rotovž na istem mestu vsak poluben zaslužen ljubljanski meščan ali pa župan, ne pa kralj Peter, ki nima s tem rotovžem nič skupnega. (Boli bi spadal na to mesto ilirski spomenik). Če kateri spomenik, je predvsem kraljev spomenik idejni spomenik, posebno če je postavljen v spomin kralju Osvoboditelju, in tak spomenik mora biti vzvišen nad množico in mora tvoriti sam zase arhitektonsko celoto. Ker se ni upoštevala idejna stran spomenika, je bil kralj ponižan v kamenito umetnino, ki ima samo arhitektonski pomen, in vsak tujec se čudi, zakaj stoji ta spomenik tako nizko.

Isto je doživel Gregorčič. Sočani so ga hoteli postaviti v Tivoliskem parku in so se zbrali zanj primerno mesto. Hoteli so iz kamna sestaviti nekak širši podstavek (saj jaz planin sem sin!) in med gorsko zelenje postaviti pesnikovo kip. Naenkrat je prišla prepoved. Ne! Gregorčič bo stal tam in tam! Nekateri so bili za to, naj se spomenik daruje mestu Mariboru, ali postavi kje drugje. »Sočar se je morala ukloniti višjemu ukazju. Kdor je šel potem gledat, kje in kako stoji spomenik, je moral priznati: vse to je arhitektonska sijajno rešeno. Toda tam, v tisti kapelici pod listimi klodami bi lahko stal kip kateregakoli rolojuba ali učenjaka, samo Simon Gregorčičev ne. Kajti pesnik Gregorčič ne spada v to senco. Je že prav, da bo naš mojster obdal vseučiliško knjižnico s spomeniki raznih aristarhov in patrijarhov, učenjakov in strokovnjakov, ampak Simon Gregorčič med nje ne spada. Kajti S. Gregorčičev spomenik je predvsem idejni spomenik, ne pa arhitektonska zagotatka. Pomislite n. pr., da imamo iz te družbe Josipa Jurčiča prav tako radi kakor Gregorčiča, in vendar Jurčičev spomenik si lahko predstavljamo sredi med drugimi okoli vseučiliške knjižnice — Gregorčičeva pa ne. Zakaj? Ker Jurčič nam ne predstavlja kakšne posebne ideje, dočim je v delu in imenu S. Gregorčiča uteljevana čisto posebna ideja. Ta ideja je v se-

danjem spomeniku ubita in bo spomenik predstavljal prej ko slaj razrešen arhitektonski problem — a brez notranje idejne vsebine.

Mislite si: majsko jutro je. Učiteljica je pripeljala v Ljubljano svojo dečo na majniški izlet. Ze dolgo so se pripravljali na to slavnostno pot. In sveda so sklenili, da bodo obiskali Simona Gregorčiča, ki ga vsi najbolj poznajo. Celo nekaj pesmi so se naučili na pamet, da jih bodo deklamirali pred njegovim spomenikom. Učiteljica je pripeljala svojo dečo v Tivoli. Krasni parki. Tam na desno stoji Gregorčičev spomenik. Deča kar gleda. Da, to je pesnik »Sočar! Tak je, kot so si ga predstavljali, ko so čitali »Pastirja in druge pesni Pesnik solca, pesnik planin. Otroci so utrujeni od hoje. Posedajo okoli po klopih, saj tu je nekako otroško igrišče. A zdaj popoldne in mestnih otrok. Razvežejo svoje culice in jedo. Ko so se okrepčali, stopi učiteljica pred spomenik in nagovori otroke. Govori o potujeni zemlji, o našem nar. domu, o planinskem rajju itd. Nato se začne deklamacija. Najprej trenutek, ki so ga otroci doživeli, je bil pred Gregorčičevim spomenikom. Da, in zato je »Sočar postavila ta spomenik...

Tak spomenik ima tudi vzrojni pomen! Sedaj si mislite, ali je vse to mogoče pred sedanjim spomenikom. Idejni spomeniki imajo torej svoj poseben pomen in če tega izgube, so mrtvi.

Zato se je Ljubljana tudi razburila, ko je zagledala načrt Aleksandrovega spomenika. Sama arhitektura, ki bi lahko obdajala poluben spomenik, ali stala celo brez njega. In vendar ta kralj predstavlja idejo, ki mora biti v njegovem spomeniku izražena, da ta ideja mora biti poleg likovne in dekorativne v njem glavna stvar. Ne gre

samo za vis-à-vis Hirskega stebra — gre za samostojen kraljevski spomenik. In tega Ljubljana zahteva.

Istotako se gleda samo na arhitektonsko stran pri t. zv. »hramu alavce. Cela leta so bili grobovi naših velikih mož razdejani in odprti. Divji vandali ne bi bili zmoini takega barbarskega razdejavanja, kakor smo Slovenci, kot kulturni narod, napravili na pokopališču, kjer spi večina naših velikih mož. Sedaj se bo baie ta stvar uredila, da bo konec sramote. (Dobro bi bilo prej vse fotografirati za spomin potomcem). A presnili se bodo samo spomeniki, ne pozemski ostanki. Ker gre samo za arhitekturo, ne za ideje. Glasbeniki so dobili že v cerkvi dušo z imeni — oni so ostali v zemlji. Tista plošča je mrtva. Istotako mrtvi bodo spomeniki brez njih, ki so jim bili postavljeni. Muzej spomenikov — ne hram slave!

Vse to pa priča o čudni narodni in kulturni zavesti naroda, ki se tako rad baha s svojo kulturo. Kultura naroda se spozna — pravijo — na pokopališču. Da, če niso imeli s temi našimi svetimi grobovi višjih namenov, potem je škoda, da so čakali. Vsaj nekaj pietete bi morali imeti do njih, če ni kulturne hvalečnosti za njih delo. Ne spomeniki — oni so bili ki so ustvarjali. In zdaj naj jih predstavljajo spomeniki — brez njih? To je mogoče zato, ker ne čutimo, da je nekaj svetega šv v zadnjih telesnih ostankih njih, katerih duh je ustvarjal našo kulturo. Le narod brez srčne kulture je zmogen takih dejanj. Kamen brez ideje, čeprav umetno izdelan.

Kulturni narod skrbe za to, da se grobovi slavnih mož ohranijo čim dalje časa. Svet jim je prah, ki je bil nosilec duha. Res je, vse je minljivo, toda nekaj drugega je, če moraš na pariskem pokopališču pokazati: to je grob pesnika Heineja, ali pa: to je njegov nagrobnik. Naj je še tako malo, kar je ostalo za njimi, ki so svetili v življenju, vsaj tisto skušamo rešiti smrti. Njih grobovi niso samo za dekoracijo, njih spomeniki ne samo za arhitekturo. Zato želimo, da se tudi nam ohranijo grobovi, ne samo spomeniki.

Praznik mrtvih je pred nami Res je: mrtvi se morajo umikati živim, toda so tudi nesmrtni, ki morajo ostati vedno med nami. In naš narod teh nesmrtnih nima toliko, da bi ne bilo zanje prostora v zemlji, za katero so žrtvovali delo svojega življenja.

Ko so opustili pokopališče pri Sv. Krištofu, bi moralo biti najprej preskrbljeno zanje. Pa se nihče ni smatral za kompetentnega, da poskrbi za njih grobove... Zdej pa mislimo, da je dovolj, če se rešijo spomeniki... Ali naj tudi tu veljajo besede pesnika: grobovi tulijo... Spomeniki protestirajo, če niso to, kar bi morali biti.

J. B.

Generali umirajo v postelji

Največji ameriški strateg general Clinton Falls sploh ni videl vojne

Nič čudnega ni bilo, da so bili med svetovno vojno v armadah poslednjih držav mlajši generali, ki ves čas svoje vojaške karijere niso videli vojne. Čudno se pališi, da je umrl 73 let star ameriški general in največji strateški strateg ameriške vojske, ne da bi bil sploh videl kdaj bitko ali vojno. To je največja ironija usode, kar jih more doleteti generala, ki je preživel svetovno vojno. Ta general je bil Clinton Falls, ki je zadnje dni septembra nenaoma umrl v Londonu. Vse življenje je bil preganjal tog vojne s kaznjajo, da ni nobene vije.

Leta 1898, med špansko-ameriško vojno, ko bi se bil lahko najprej udeležil vojnega pohoda, je bil polk, v katerem je Clinton Falls služil kot kapitan, poslan na Portorico. Predno je pa prišel tja, je bila vojna že tako napredovala, da je ob izkrcanju polka že plapolala na portoriki trdnjavi ameriška zastava in polk so sprejeli ob izkrcanju s prepevanjem ameriške himne. Pet let je čakal kapitan Falls na novo priložnost, da bi se udeležil vojne. Ponudila se mu je jeseni leta 1903, ko je bil poslan kot vojaški opazovalec Amerike v Carigradu, kjer je pretila vojna med Turčijo in Bolgarijo. Nevarnost vojne je bila pa odstranjena.

Ta čas je pa izbruhnila rusko-japonska vojna in vneti kapitan je takoj pošal v Washington nužno prošnjo, da bi ga poslali na bojišče kot ameriškega opazovalca. Toda uradna pot je dolga in ko je že nekaj mesecev končno dobil iz Washingtona ugoden odgovor in ko je lahko likvidiral svoje posle v Carigradu in se pripravil na pot, je bil Port Arthur že padel in predno je kapitan Falls prišel v Petrograd, je bil že podpisan mir. Osem let je moral čakati

na novo priložnost. Leta 1912 ni hotel na noben način zamuditi balkanske vojne in res ga je vlada poslala na Cetinje. Vojna je divjala, ko je bil administrativno prisljen ostati na Cetinju in tako ni mogel na bojišče, da bi bil videl vojno od blizu.

Prišla je svetovna vojna, ko je bil Falls ameriški vojaški ataše v Bruslju. Bruselj je pa čez nekaj tednov zasela nemška vojska in njen vrhovni poveljnik ga je vpludno, tola kategorično naprosil, naj z drugimi vojaškimi atašaji nevtiralnih držav čim prej zapusti mesto in državo. Ni se dalo pomagati, Falls je bil poklican nazaj v Washington in kot polkovnik dodeljen generalnemu štabu. Čez dve leti je bil pa že kot general poslan na čelu ekspedicijskega zbora na mehiško mejo. Vojna se je zdelo neizogibna, napetost med Zedinjenimi državami in Mehiko je bila tako velika, da bi moglo priti do spopada vsak hip. Šest mesecev se je vleko to napeto pričakovanje in ves ta čas ni palet noben strel. General ni mogel pokazati svojih velikih sposobnosti na polju strategije, ki se je z njimi odlikoval za pisalno mizo v generalnem štabu. Nasprotno, namestu lavoril si je nakopal v tropičnem podnebnju težko pnevmoino in vse leto 1917, je moral ležati v vojaški bolnici.

Bil je oktober 1918, na zapadni fronti so napenjale zavezniške armade vse sile, da bi porazile Nemčijo. Napočil je bil odločni trenutek svetovne vojne. General Falls se je napotil na čelu ameriške divizije v Evropo, da bi pomagal zadati Nemčiji odločen udarec. Njegova ladja je prišla v Brest: haš 10. novembra in ko je naslednjega dne general pred odhodom na bojišče pregledoval svoje čete, je prišla vest, da

so Nemci pravkar podpisali premirje v zgodovinskem Fochovem vagonu v gorju pri Rhehondes. Vojna je bila končana. Tako general Falls ves čas svoje karijere ni sklical nobenega strela razen na vojaških streliščih. Toda njegova smola se ni bila pri kraju.

Pred tedni, ko si je bil zopet opomogel od stare bolezni, je dobil dopust, da bi kot ameriški vojaški opazovalec odpotoval na Daljni vzhod in si ogledal od blizu vsaj japonsko-kitajsko vojno. Ze se je veselil, da bo končno videl vojno in sicer v najmojemejši fazi, v zraku in na morju in na kopnem obnem. Ustavil se je še v Londonu,

ko je imel nekaj opravkov. Na angleškem parniku, namenjenem na Daljni vzhod, so bile že rezervirane zanj kajute. Tola haš zadnji dan pred odhodom parnika iz Southamptona je general Falls umrl v hotelu na postelji. Tako se je zaključila čudna usoda tega ameriškega generala, poimenju strokovnjakov najboljšega stratega ameriške armade. Nad 50 let je trajala njegova vojaška karijera in ves ta čas ni videl od blizu nobene bitke, nobene prave vojne, čeprav je imel opetovano priložnost. Na njem se je doslovno izpolnila ironična trditve, da umirajo generali večinoma v postelji.

Največji trust sveta na Japonskem

Rodbina Mitsui drži v rokah vse niti japonskega gospodarstva

Leta 1931, na predvečer okupacije Mandžurije po Japonecih, je odvarjal baron Hasiroemon Mitsui novo palačo, določeno za generalno ravnatelstvo svojih podjetij. Stroški za to krasno, ultramoderno palačo so znašali več milijonov dolarjev. A pri vsej moderni tehniki so se Japonci strogo držali svoje tradicije. V dvorani upravnega sveta je bil postavljen obor za svečano otvoritev palače in šintajistični duhovnik je žrtvoval pred njim prednikom rodu Mitsui ribo.

Takahisa Mitsui

In v tej palači trusta Mitsui utriplje srce japonskega imperijalizma. Menda ni panoge gospodarskega življenja, ki bi na njo Mitsui ne imeli vpliva. Poleg svojih bančnih podjetij so se vedno pečali tudi s trgovino s svilo, bombaževino in volno. Odkonca preteklega stoletja so zgradili v velikih japonskih pristaniščih ogromna skladišča. Tako so se polastili nalozstva nad japonsko zunanjo trgovino. Zgradili ali kupili so velike trgovske parkirne in postali lastniki ladjedelnice. Trgovske panoge trusta izpopolnjujejo zavarovalnice.

S pomočjo ogromnega premoženja, nakupljenega z bančnimi in trgovskimi posli, je dobila rodina Mitsui tudi vpliv na industrijo in na tem polju je dosegla največje uspehe. Postala je pravi pionir. Ze pred sto leti, še predno je odprla Japonska svoja pristanišča tujcem, so zgradili Mitsui prvo livarno železa na Japonskem. Največji razmah njihovega trusta je pa nastal v zadnjih 30 letih, kar je bila posledica teznega sodelovanja z inozemstvom, posebno z angleškimi podjetji. Skupaj s slovečo angleško tvornico orožja Armstrong-Vickers so ustanovili Mitsui japonsko podjetje Steel Works, Glasilo japonskih industrijcev »Kogyo Nippon« poroča, da so investirali Mitsui v razna industrijska podjetja okrog 243.000.000 jen. v našem denarju nad 3 milijarde.

Z družbo General Elektrike nadzorujejo Mitsui veliko tovorno strojev Šibaura in v sodelovanju z angleško družbo Babcock and Wilcox so ustanovili ogromno podjetje za konstrukcijo strojev Toyo Babcock. Mitsui imajo tudi velike premogovnike, rudnike cinka in medij, kemije tovarne, cementarne, tovarne za vžigalice in vagonne papirnice. Nakupili so ogromna veleposestva ter plantaže čaja, sladkorja in rize. Pred tremi leti je bil sestavljen skoraj popoln seznam podjetij, ki so pod vplivom barona Mitsui. Seznam obsega 224 delniških družb s celotnim kapitalom nad 50 milijard, če bi preračunali jene v dinarje. In te investicije

so se zdaj še znatno povečale, ker je jena poskočila.

Notranja organizacija trusta Mitsui je vredna vsega občudovanja. Vsako podjetje je priključeno eni izmed glavnih družb, vrhovno nadzorstvo je pa v rokah Mitsui Gomei i Kaisha, družbe z obratnim kapitalom 5 milijari v našem denarju. Enotnost raznih delov trusta je pa še bolj poudarjena z rodniškimimi zvezami. Kakor pred 200 leti, tako stoji tudi zdaj na čelu podjetja člani rodbine Mitsui.

Centralna uprava je v rokah barona Hasiroemona Mitsui, 60-letnega moža nizke, koščene postave. Njegov obraz je vedno nekam začuden. Njegov vedno nasmejani in redkobesedni sin Takahisa je glavni sodruidnik in bodoči dedič vsega tega gigantskega denarnega cesarstva.

Kar se tiče kapitala, bi se s trustom Mitsui ne mogel meriti noben evropski concern, pa tudi v Ameriki so kvečjemu tri podjetja, ki ga prekašajo po velikosti. Po količini in raznolikosti podjetij, po obsegu svojega delovanja in po vplivu, ki ga ima na gospodarsko življenje vse Japonske, pa lahko velja trust Mitsui za največje podjetje na svetu. Potrebno je bilo, da bi spremenljala gospodarsko ekspanzijo rodbine Mitsui tudi politična ekspanzija. V času prvotna vladja hrepenenje po sirovinah, v težjih časih se iščejo inozemska tržišča. In če ni mogoče doseči ciljev po poti gospodarskega prodiranja, mora država tudi vojaško podpreti težnje ogromnega trusta. In tako so postali Mitsui gonilna sila japonskega imperijalizma.

Vseh deželah, kar so jih Japonci dočeli zasadi, imajo Mitsui svoje interese. Na Koreji, Formozu in Sahalinu so našli bogata ležišča premoga in rud, toda za naraščajoče potrebe japonske industrije to ne zadostuje. Važen vir sirovin je Mandžurija, kjer leži po imenu strokovnjakov nad 5 milijard ton premoga. Ze pred okupacijo Mandžurije so investirali Mitsui v tej deželi težke milijone in od takrat so se njihove investicije potrojile. Izgradili so glavnega mesta države Mandžukuo Hsinykinga so financirali Mitsui. Oni imajo tudi največje petrolejske cisterne v mandžurskem pristanišču Dairenu. Rodbini Mitsui diši tudi srednja Kitajaka, od koder bi dobivali bombaževino zlasti v dolini reke Jantsekiang. Potem bo pa zopet treba braniti japonske plantaže pred kitajskimi »banditi«. Tako se bo vedno našla nova preteveza za pobijanje ubogih Kitajcev, če ne bo kitajska vojska zdaj posteno nakleščila Japoncev.

Novo letalo s tremi kolesi

Holandska kraljevska družba za zračni promet je kupila v Ameriki več sportnih letal, nove tipe, o katerih trdijo konstrukterji, da se lahko nauči na njih v dveh urah letati vsak, kdor zna dobro šofirati avto. Letala bodo v kratkem dobavljena. Glavna novost so tri kolesa namesto dveh. Konstrukter se vrača s tem k prvemu letalu Orvilla Whrighta, ki je imelo tudi tri kolesa. Pri modernih letalih so eno kolo opustili, zdaj se pa zopet vrača.

Pomen treh koles pri letalu je ta, da se letalo ne more prevrniti, ko se spusti na tla. Normalno letalo z dvema kolesoma se postavi s trupom v kotu 35° navzgor, dočim ostane trup novega letala s tremi kolesi v vodoravni legi, ko se letalo spusti na tla. Holandska družba hoče na novem letalu izvežbati pilote za novo veliko štrimitorno potniško letalo, ki bo tudi imelo tri kolesa. Druga prednost letala s tremi kolesi je v tem, da se spusti na tla lahko, tako da potnikov niti najmanj ne pretrese. Letalo drsi po tleh gladko, kakor železniški vagon, dočim se v normalnih letalih speči potniki vedno prebude, ker jih močno stresce.

Kupujte domače blago!

Andre Armandy:

120

Princesa Symianova

Roman

— Kolikor vem, je bil pastor, ne pa katoliški duhovnik tisti, ki ju je poročil. Za našo cerkev je torej ta zakonska zveza neveljavna.

Grof je v duhu blagoslovil kazuistiko, ki dopušta tako razlikovanje. Oče Didier je nadaljeval: — Izločite iz tega primera vse pobude strasti, potem ostane samo žena, Evropanka, ki so jo žoliti ugrabili v posmeh vsem pravicam človeštva. Jasno je torej, da bomo po vseh svojih močeh pomagali tistim, ki jo hočejo osvoboditi. Z veseljem vam bom pomagal...

S kretinjo je zadržal Robertovo ganotje. — Ne prenaaglite se. Naša pomoč bo samo omejena. Zanašati se morate v prvi vrsti nase. Čutim, da vam poguma ne primanjkuje, toda pogum tu ni vse. Potrebna bo tudi zvižaja, spretnost, zlasti pa...

Oče Didier je pogledal grofa, kakor da je prišel v zadrego. — Mi bomo storili vse, kar bo v naših močeh, toda to bo vendarle premalo...

Robert ni mogel razumeti, na kaj misli.

— Morda mislite na denar?

— Mar niste sami rekli, da je bila revščina kriva, da sta se ločila.

Robert je prijel misijonarja za roko.

— Razpolagajte z mojim denarjem, oče, vse bom plačal.

Ko je oče Didier zvedel za nepričakovano grofovo obogatitev, se je prirušno razveselil. — Sedemindeset milijonov! A jaz sem odpiral našo skromno možnjo!... Denar, glejte, to bo zelo olajšalo našo nalogo, kajti tu se da kupiti vse, od zadnjega kulija do najvišjega ministra.

— No upam, da mi boste dovolili izvesti od tega vaše ovčice, oče.

Misijonar se je pa samo skeptično namuznil, kar je spravilo v pravo mejo iluzije, ki si jih je delal o iskrenosti svojih varovancev.

— Lepo je, da mislite tako, — je dejal, — toda kateri Evropec more trdit, da je prodrl do dna Kitajčeve duše?... Edino, kar vam morem v tem primeru priporočati, je potrpežljivost.

— Potrpežljivost, — je zašepetal grof, — potrpežljivost, ko pa vem, da je tista, ki jo ljubim, v rokah ugrabiteljev in da jo mučijo...

— Pomirite se! Vem in razumem, kaj pomeni držati roke križem v takem primeru, toda pregovor pravi: Naglica ni nikjer dobra! Lotiti se iskanja na slepo in brez točnih podatkov bi pomenilo doživeti neuspeh že vnaprej. Treba bo pač potrpežljivo čakati.

— Čakati! — je vzklilnil Robert, — a kaj, če jo pa ta čas ubijemo?

— Tega se vam ni treba bati. Kitajec nikoli ne zavzame visoke odkupnine, zlasti če gre za ženo Ismailla Hawkstona, kakor je to v našem primeru.

— Kaj pa, če jo najde on pred menoj?... In če plača odkupnino?

— Zdi se verjetno, da bi mu jetnico izročili... seveda če...

— Če?

— Če ne bo nikogar, ki bi ponudil več, da bi jo obdržali.

— Obdržali? Kdo bi pa mogel želeli to?

— Kdo? Morda njena rivalinja...?

Brancelin je zadržel in odgovarjajoč na svoje lastno vprašanje, je zašepetal:

— Kaj še! Lady Killfenorova ni tako bogata.

— Ne, ona ne, — je menil oče Didier, — pač pa Sovjeti.

Sovjeti...

Šele tedaj je Robert zaslišal nevarnost, pretečo Staži in spoznal je, kako neznatno brezpomembna je njegova lastna volja med temi tremi močnimi nasprotniki. Oče Didier je pa poskusil opogumiti ga:

— Glavno je zvedeti, kje in kdo drži lady Hawkstono ugrabljeno. In to je treba zvedeti čim prej. Ne prikrivam vam, da pomeni »čim prej« na Kitajskem »čim počasneje«. Poznam pa nekatera pota, po katerih se bo prišlo hitreje do cilja. Ali me hočete počastiti s svojim zaupanjem?

— Zaupam samo vam, oče.

— No, potrulil se bom, kar bom le mogel, toda od vas zahtevam vašo plemiško besedo, da boste še danes zapustili Sanghaja. Vaša navzočnost bi utegnila imeti samo neugodne posledice tako za vas, kakor tudi za vaš cilj. Treba je tudi, da opustite za nekaj časa vsako prizadevanje v tem pogledu.

Robert je bil ves obupan:

— Odsotnost! Brezdelje!

— Kaj za to, če stopijo na vaše mesto drugi in bodo delali uspešneje od vas?

Ne da bi se mogel odločiti, je skušal grof prodreti v misijonarjevo dušo.

— Ali ste vsaj prepričani o uspehu, oče?

— Mer bi vas podil iz Sanghaja, če bi ne bil prepričan?

Na misijonarjevem obrazu je bila zapisana tako globoka iskrenost, da je njegov blagodejni vpliv pomiril Roberta.

— Ubogal vas bom, — je obljubil.

Kmalu se je grof vračal.

Ko je bil telefoniral Jesnu de Merventu, da bi mu dal potrebna navodila, je oče Didier zapustil observatorij, poklical kulija in se dal odpeljati proti kitajskemu mestu.

★

Ves teden je živel Robert v napetem pričakovanju vesti, ki jih pa kot nalašč ni bilo.